

ระเบียบปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเลี้ยงสัตว์เพื่องานวิจัย งานสอน งานทดสอบและงานผลิตชีววัตถุที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับจรรยาบรรณการใช้สัตว์ทดลอง-ของสภาวิจัยแห่งชาติ เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคทั้งจากสัตว์สู่คน และจากคนสู่สัตว์ การดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณที่พึงปฏิบัติต่อสัตว์ การรักษาความปลอดภัย และทรัพย์สินของนักวิจัยและราชการ การแสดงความรับผิดชอบและรักษาความลับในงานวิจัยของผู้ใช้บริการ และเพื่อให้เป็นมาตรฐานการให้บริการที่เป็นระบบ เป็นแบบอย่างเดียวกัน หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง คณะเวชศาสตร์เขตร้อน จึงกำหนดระเบียบปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองดังนี้

1. ระเบียบปฏิบัติการเข้าใช้พื้นที่

1.1 โครงการวิจัยที่ใช้สัตว์ทดลองและปฏิบัติการในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง ต้องได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและการใช้สัตว์ (คกส.) คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดลแล้วเท่านั้น

1.2 นักวิจัย และผู้ให้บริการที่จะเข้าปฏิบัติการกับสัตว์จะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมและได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หรืออยู่ภายใต้การดูแลของผู้ที่มีใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่ออกให้โดยสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สพสว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติกับสัตว์ และมีชื่อในโครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติแล้วเท่านั้น

1.3 การเข้าพื้นที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 ปี บุคลากรคณะเวชศาสตร์เขตร้อน สามารถใช้บัตรประจำตัวเข้าอาคารได้ บุคลากรภายนอกคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ต้องติดต่อแลกรับบัตรด้านหน้าอาคารทุกครั้ง หรือติดต่อขอทำบัตรรักษาความปลอดภัย สำหรับเจ้าหน้าที่โครงการจากหน่วยงานอื่นเสนอต่อคนปดี่ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน (ค่าทำบัตร 100 บาท) และต้องคืนเมื่อสิ้นสุดโครงการ

1.4 การเข้าพื้นที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง ชั้น 12 ด้วยมีการควบคุมการเข้าออกโดยใช้คีย์การ์ด กรณีปฏิบัติงานในเวลาราชการ จะมีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยให้บริการ หรือสามารถขอยืมได้ที่เจ้าหน้าที่หน่วย

ผู้ใช้บริการต้องรับผิดชอบในการเก็บรักษา คีย์การ์ดตลอดระยะเวลาจนถึงสิ้นสุดโครงการวิจัย ห้ามมิให้บุคคลอื่นนำไปใช้ หากตรวจสอบพบว่ามี การละเมิดข้อปฏิบัติ หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองจะระงับ คีย์การ์ดใบนั้นทันที กรณีเกิดการชำรุดเสียหาย ผู้ใช้บริการต้องรับผิดชอบในการจัดหา คีย์การ์ดใหม่ และเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้ใช้บริการต้องนำ คีย์การ์ดมาคืนภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนด หัวหน้าโครงการวิจัยต้องรับผิดชอบในการนำ คีย์การ์ดมาคืนหรือจัดหา คีย์การ์ดใหม่

1.5 หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองเปิดให้ผู้ใช้บริการเข้าใช้พื้นที่เลี้ยงสัตว์ได้ทุกวันทำการ ตั้งแต่ เวลา 8.30- 16.30 น. กรณีจำเป็นต้องเข้าใช้พื้นที่นอกเหนือเวลาที่กำหนดให้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ โดยต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน เพื่อหน่วยสัตว์ทดลองจะได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกตามความจำเป็น

1.6 ไม่อนุญาตให้ผู้ติดตามที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยเข้าพื้นที่ กรณีต้องการเพิ่ม ผู้ปฏิบัติงานกับสัตว์ในโครงการวิจัยให้หัวหน้าโครงการวิจัย ทำแบบฟอร์มขอปรับแก้ไขโครงการ (FTM-ACU-Amendment) เสนอต่อ คคส. พิจารณานอมนุมัติก่อนเริ่มเข้าปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 สัปดาห์

2. การนำสัตว์ทดลองเข้ามาเลี้ยงในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง

2.1 นักวิจัย และผู้ใช้บริการต้องติดต่อสั่งซื้อสัตว์ทดลองจากแหล่งผลิตสัตว์ทดลองตามที่ระบุไว้ในแบบเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติจาก คคส.

2.2 ก่อนนำสัตว์เข้ามาเลี้ยงในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง ผู้ใช้บริการต้องกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มการขอ นำสัตว์ใหม่เข้ามาเลี้ยงในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง (สทล 01) ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ ทุกครั้งที่จะมีสัตว์ทดลองเข้าใหม่ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้เตรียมการตรวจรับสัตว์ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ไว้ให้

2.3 ภายหลังจากการแจ้งนำสัตว์เข้าพื้นที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง ผู้ใช้บริการต้องกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มการปฏิบัติงานตามข้อเสนอโครงการวิจัยในสัตว์ (สทล 05) โดยกรอกข้อมูลการปฏิบัติงานเป็นรายเดือนหรือตลอดโครงการ ส่งที่เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองก่อนวันเข้าปฏิบัติงานครั้งแรก อย่างน้อย 1 วัน เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้เตรียมห้องปฏิบัติการและวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก

หากผู้วิจัยไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้ตามที่ระบุไว้ใน สทล 05 โปรดแจ้งต่อเจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ พร้อมแก้ไข/ปรับปรุงการปฏิบัติงานในแบบฟอร์ม และนำส่งใหม่

2.4 เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองจะให้บริการตรวจรับสัตว์ทดลอง และนำเข้าสู่ห้องเลี้ยงสัตว์ พร้อมจัดเตรียมป้ายหน้ากรง เมื่อเริ่มปฏิบัติการทดลอง ผู้ใช้บริการต้องกรอกข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ทดลองลงในป้ายหน้ากรงให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจติดตามสุขภาพสัตว์ในระหว่างการทดลอง และแจ้งผู้รับผิดชอบโครงการได้เมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

3. ระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับการเข้าใช้บริการหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง

3.1 กรณีเข้าพื้นที่ห้องเลี้ยงสัตว์เพื่อสังเกตอาการ ติดตามสุขภาพสัตว์ทดลองและปฏิบัติการต่างๆกับสัตว์ทดลอง ผู้ใช้บริการต้องเปลี่ยนรองเท้า สวมชุดปฏิบัติการ หมวกคลุมผม ผ้าปิดปาก-จมูก ที่ทางหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองจัดเตรียมไว้ให้ ไม่อนุญาตให้สวมเสื้อกาวน์จากภายนอกเข้าพื้นที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง

3.2 กรณีที่ปฏิบัติการกับสัตว์ในระหว่างการทดลอง เช่น การบ่มสาร ฉีดเชื้อ และฉีดสาร ไม่อนุญาตให้ปฏิบัติการในห้องเลี้ยงสัตว์ แต่สามารถปฏิบัติงานบริเวณพื้นที่หน้าห้องเลี้ยงสัตว์ (ante room) ได้

3.3 ห้ามผู้ใช้สัตว์ทดลองปฏิบัติการใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสัตว์ตัวอื่น ๆ ในห้องเลี้ยงสัตว์ เช่น เก็บตัวอย่างเลือด อวัยวะจากสัตว์ ให้สัตว์ดมสาร หรือทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ เป็นต้น ต้องปฏิบัติใน “ห้องปฏิบัติการกลาง (Procedure room)” ของหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองเท่านั้น

3.4 การปฏิบัติการใดๆ กับสัตว์ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในแบบเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติจาก คกส. พร้อมทั้งจะเปิดเผยหรือชี้แจงได้ทุกโอกาส หากพบว่ามีกรกระทำที่ไม่ตรงตามที่ระบุไว้ คกส. มีอำนาจพิจารณาสั่งระงับโครงการวิจัยทันที

3.6 ไม่อนุญาตให้นำสัตว์ทดลองออกนอกพื้นที่เลี้ยงสัตว์ทดลอง ยกเว้นได้ระบุความจำเป็นไว้ในแบบเสนอโครงการซึ่งได้รับการอนุมัติจาก คกส. แล้ว โดยให้แจ้งรายละเอียดใน “แบบฟอร์มการขอนำสัตว์ใหม่เข้ามาเลี้ยงในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง (สทล 01)”

3.7 กรณีมีการเคลื่อนย้ายกรงสัตว์ออกนอกพื้นที่หน่วยฯ ผู้ใช้บริการต้องลงบันทึก ห้อง เลขที่กรง และระบุชื่อผู้นำกรงออก-ส่งคืน ใน “บันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์ทดลองออกนอกพื้นที่(สทล 03)” ที่หน้าห้องเลี้ยงสัตว์นั้นๆ ทุกครั้ง

3.8 ในกรณีที่ต้องปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ให้ผู้ใช้บริการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ให้ทราบล่วงหน้า อย่างน้อย 3 วันทำการ

3.9 ผู้ใช้สัตว์ต้องปฏิบัติต่อสัตว์ด้วยความเมตตา ห้ามกระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนสัตว์ทดลองตัวอื่น และ/หรือผู้ใช้สัตว์ทดลองคนอื่น รวมถึงห้ามนำบุคคลหรือสัตว์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย เข้ามาในหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง

3.10 กรณี พบสัตว์ป่วย ผิดปกติ หรือตาย เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองจะโทรแจ้งตามข้อมูลผู้รับผิดชอบที่ระบุไว้ที่ป้ายหน้ากรงสัตว์ เพื่อทราบโดยเร็วที่สุด

3.11 ภายหลังจากเข้าพื้นที่พื้นที่ห้องเลี้ยงสัตว์ต้องลงชื่อใน “บันทึกการเข้าใช้บริการหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง” ที่หน้าสำนักงานหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองทุกครั้ง

การงดน้ำและอาหารสัตว์

- การงดน้ำและ/หรืออาหาร ต้องเป็นไปตามรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบเสนอโครงการวิจัยที่ผ่านความเห็นชอบจาก คคส. แล้วเท่านั้น
- กรณีที่ต้องการงดน้ำหรืออาหารให้แจ้งเจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง ก่อนทำการงดน้ำหรืออาหาร โดยแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วัน และให้ติดป้ายงดน้ำหรืออาหารไว้ที่หน้ากรงสัตว์ทดลองเนื่องจากเจ้าหน้าที่จะดูแลรับผิดชอบให้สัตว์ทดลองมีน้ำดื่มและมีอาหารกินตลอดเวลา ซึ่งอาจมีผลกระทบกับการทดลองของนักวิจัยที่ต้องการงดน้ำหรืออาหาร ณ ช่วงเวลานั้น

4. การใช้ห้องปฏิบัติการกลาง

4.1 การปฏิบัติการใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสัตว์ตัวอื่น ๆ ในห้องเลี้ยงสัตว์ เช่น การเจาะเก็บตัวอย่างเลือด การผ่าตัด การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ หรือการผ่าซากสัตว์ ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตามที่ห้องปฏิบัติการกลางเท่านั้น

4.2 ผู้ใช้บริการสามารถจองใช้ห้องปฏิบัติการกลางล่วงหน้า ได้ไม่เกิน 1 เดือน โดยกรอกข้อมูลใน "แบบฟอร์มการปฏิบัติงานตามข้อเสนอโครงการวิจัยในสัตว์ (สทล 05)" ส่งที่เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง และลงชื่อจองใช้ห้องปฏิบัติการได้ที่หน้าหน่วยฯ

4.3 หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง จะพิจารณาจัดสรรการเข้าใช้ห้องปฏิบัติการกลางให้ตามความเหมาะสมและลงตารางการจองตามวันที่และเวลาที่ขอใช้ โดยให้สิทธิผู้ที่ยื่นเอกสารก่อนตามลำดับวันที่และเวลาที่รับเอกสาร หากผู้บริการไม่มาใช้ห้องตามวันที่และเวลาที่จองไว้ ต้องแจ้งให้หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วัน

4.4 ภายหลังจากเข้าพื้นที่ห้องปฏิบัติการกลางต้องลงชื่อผู้รับผิดชอบ วันที่ เวลาเข้า-ออก ใน "บันทึกการใช้ห้องปฏิบัติการกลาง" ทุกครั้ง

5. การนำวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

5.1 หากจำเป็นต้องนำเข้า หรือเก็บวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือไว้ในพื้นที่ ante room หรือห้องปฏิบัติการกลางเพื่อใช้ในระหว่างทำการทดลองผู้บริการต้องแจ้งหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง และต้องติดป้ายชื่อกำกับด้วยตนเองทุกชั้นเพื่อป้องกันการสูญหาย

5.2 หากมีความจำเป็นต้องยืมเครื่องมือทางห้องปฏิบัติการและ/หรืออุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์ ผู้บริการจะต้องกรอกข้อมูลใน "แบบฟอร์มขอยืมใช้อุปกรณ์" และยื่นเอกสารที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้

5.3 เจ้าหน้าที่จะจัดเตรียมและส่งมอบวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือให้ ณ ห้องเลี้ยงสัตว์/ห้องปฏิบัติการตามวันเวลาระบุไว้ในแบบฟอร์มขอใช้ฯ เท่านั้น ขณะใช้งานวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ ผู้ใช้บริการต้องใช้อย่างระมัดระวัง หากเกิดการชำรุดเสียหายต่อวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ ผู้ใช้บริการต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมหรือจัดหาทดแทน

5.4 หลังเสร็จสิ้นการใช้งาน ผู้ใช้บริการต้องทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ พร้อมแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจรับคืน

6. การฝากเก็บรักษาตัวอย่างและสารทดสอบ

กรณีต้องการฝากแช่เย็นสารทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยในตู้เย็นอุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียสและ/หรือตัวอย่างอวัยวะของสัตว์ทดลองในตู้เย็นอุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส ผู้ใช้บริการสามารถใช้ตู้เย็นที่อยู่ภายในห้องปฏิบัติการกลาง ในพื้นที่หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองชั้น 12 ทั้งนี้ต้องฝากเก็บไว้ไม่เกิน 1 เดือน โดยใส่กล่องที่สะอาด ติดป้ายชื่อและเก็บเป็นสัดส่วน และลงบันทึกในสมุดบันทึกประจำตู้เย็น หน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลองจะกำจัดตัวอย่างที่ฝากเก็บไว้เกิน 3 เดือนโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบ

7. การขอให้บริการทางวิชาการ

7.1 กรณีผู้ให้บริการไม่เคยใช้สัตว์ทดลองหรือต้องการฝึกเทคนิคปฏิบัติการกับสัตว์เพิ่มเติม ได้แก่ การจับบังคับสัตว์ การให้สารทดสอบ การเจาะเก็บตัวอย่างเลือด การผ่าซากสัตว์และการเก็บตัวอย่างอวัยวะสัตว์ สามารถขอรับการฝึกได้จากนักวิทยาศาสตร์ หรือสัตวแพทย์ประจำหน่วยสัตว์ทดลอง โดยติดต่อที่สำนักงานหน่วยปฏิบัติการสัตว์ทดลอง

7.2 ผู้ใช้บริการที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานวิจัยเบื้องต้น เช่น ชั่งน้ำหนักสัตว์ การการุณยฆาต ให้กรอกข้อมูลใน “แบบฟอร์มขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยงานวิจัย(สทล 02)” ส่งเอกสารและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ

7.3 กรณีต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานวิจัยในเทคนิคเฉพาะ ได้แก่ การบ่อนสาร การฉีดสาร การผ่าซาก การเก็บตัวอย่างเลือดและอวัยวะ เป็นต้น ผู้ใช้บริการต้องติดต่อเจ้าหน้าที่รับทราบก่อนการยื่นแบบเสนอโครงการวิจัย และระบุชื่อเป็นผู้ร่วมปฏิบัติการในแบบเสนอโครงการวิจัย